

Lovforslag nr. L 204. Fremsat den 14. februar 1989 af Ingerlise Koefoed (SF), Birthe Hansen (SF), Birgitte Husmark (SF), Holger K. Nielsen (SF), Stillinge (SF) og Ebba Strange (SF)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkebiblioteker m.v.

(Oprettelse af brugernavn, forbedret sygehusbiblioteksbetjening)

§ 1

I lov om folkebiblioteker m.v., jf. lovbe-
kendtgørelse nr. 384 af 22. august 1985, som
ændret ved § 30 i lov nr. 217 af 23. april 1986,
foretages følgende ændringer:

1. Som § 5 indsættes:

»§ 5. Folkebiblioteket opretter et bruger-
navn bestående af enkeltpersoner og af repræ-
sentanter for de folkeoplysende organisationer
og foreninger i bibliotekets virkeområde. Kom-
munalbestyrelsen udpeger en repræsentant, og
bibliotekets personale udpeger en bibliotekar
og et medlem af HK til nævnet.

Stk. 2. Brugernævnet er principielt rådgiven-
de. Det skal rådgive bibliotekets ledelse og
kommunalbestyrelsen om sager vedrørende
bibliotekets virksomhed. Det skal udtale sig om
budgettet, før det fremsendes til kommunens
økonomiudvalg, og det skal udtale sig om bib-
lioteksplanlægning, bygninger, filialplacering-
er, åbningstider, materialevalg, bødeopkræv-
ning og om spørgsmål, der forelægges nævnet

af kommunalbestyrelsen, bibliotekets ledelse
eller bibliotekets øvrige personale.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan træffe be-
slutning om inden for budgettets rammer at
overføre kompetence til brugernævnet på ud-
valgte områder.

Stk. 4. De personlige medlemmer af nævnet
udpeges på et åbent møde indkaldt gennem
pressen og ved opslag i bibliotekerne i kommu-
nen.

Stk. 5. Brugernævnets funktionstid er 4 år.«

2. I § 19 a, *stk. 1*, indsættes efter »hvor disse ik-
ke er fuldt udbygget«: », samt til amter, der øn-
sker at genopbygge eller udbygge deres syge-
husbiblioteksbetjening«.

§ 2

Loven træder i kraft den 1. januar 1990.

§ 3

Denne lovs § 1, nr. 1, tages op til revision i
folketingsåret 1993-94.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Lovforslaget tilsigter dels at give bibliotekernes brugere større indsigt i og mere indflydelse på bibliotekernes daglige drift, dels at give de amter, der af økonomiske grunde har set sig nødsaget til et nedlægge eller nedtrappe deres sygehusbiblioteksbetjening, mulighed for at genoprette eller udbygge den.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til nr. 1

I den afsluttende betænkning fra Bibliotekskommissionen »Biblioteksbetænkning« (1979) anbefalede kommissionens flertal, at der blev foretaget forsøg med øget brugerindflydelse i folkebibliotekerne. Formålet med at gøre forsøg med såkaldte »benytter-nævne« var at få kortlagt, hvorledes disse kunne fungere, og hvilke muligheder de ville have for i samarbejde med bibliotekets personale og det kommunale kulturudvalg at følge og påvirke biblioteksudviklingen, så den kom i samklang med ønsker blandt brugerne i virkeområdet. Kommissionen forestillede sig, at nævnene kunne inddrages i planlægningen af den lokale biblioteksstruktur og placering og indretning af afdelinger. Desuden fandt kommissionen, at der burde skabes lovhjælp for, at kommunalbestyrelsen ved de årlige budgetbehandlinger kunne delegere visse beføjelser, f.eks. en anvendelse af visse dele af budgettet, til benyttternævnet.

Siden da har der rundt omkring i landet været gjort forsøg med øget brugerindflydelse på bibliotekerne, bl.a. ved oprettelsen af brugernævne. Ofte har disse forsøg udviklet sig til tilfredshed for både brugere og bibliotekspersonale. Det forekommer derfor på tide, at ideen om brugernævne inkorporeres i biblioteksloven, og at brugernes indflydelse formaliseres, på samme måde som kommunalbestyrelsens kompetence i biblioteksspørgsmål fremgår af loven. Da bibliotekets brugere dels er voksne og børn, hovedsagelig fra bibliotekets virkeområde, dels institutioner, organisationer og foreninger, forestiller forslagsstillerne sig nævnet sammensat af repræsentanter for disse brugergrupper. For at sikre kontakten til kommunalbe-

styrelsen, der har det økonomiske ansvar for biblioteket, bør et af nævnets medlemmer udpeges af denne, ligesom kontakten med personalet bør sikres ved, at personalet er repræsenteret i brugernævnet. Det er en forudsætning, at den ledende bibliotekar fungerer som nævnets sekretær.

Der kan i de enkelte kommuner gives mulighed for, at der oprettes brugergrupper ved afdelingsbiblioteker og ved større afdelinger som f.eks. børnebibliotek, musikafdeling m.v.

Til nr. 2

Ifølge Lov om folkebiblioteker m.v., § 1, stk. 4, »bør folkebibliotekerne bestræbe sig på at etablere biblioteksbetjening af de børn og voksne, der er afskåret fra selv at komme på biblioteket. Udgifter til betjening af statslige, amtslige og andre ikke-kommunale institutioner afholdes af institutionerne.«

Til denne »opsøgende biblioteksbetjening« hører også sygehusbiblioteksbetjeningen, men på grund af de økonomiske vanskeligheder i amtskommunerne er sygehusbibliotekerne i de seneste år blevet udsat for store besparelser, og nogle af dem er endda nedlagt helt. En af »undskyldningerne« for at forringe sygehusbibliotekerne har været, at patienterne ligger kortere og kortere tid på sygehusene. Dette kan naturligvis ikke afvises, men det kan på den anden side heller ikke afvises, at der stadig er mange mennesker, som er indlagt meget lang tid på de langtidsmedicinske afdelinger, og at antallet af ældre, der opholder sig på sygehuset, mens de venter på en plejehjemsplads, er meget stort. Hertil kommer koncentrationen af sygehusene, der betyder, at mange mennesker indlægges langt fra deres pårørende, og at det altså ikke er let for de pårørende at medbringe litteratur til deres syge slægtninge.

At ligge på sygehuset er for alle mennesker en stor belastning, og det er vigtigt både for de syge og for sygehusenes personale, at patienterne får mulighed for at tænke på og beskæftige sig med andet end deres sygdom. Bøger, musikbånd, lydbøger og børnebøger har hidtil været med til at lette dagligdagen for mange af de indlagte og dermed også været en aflastning for

personalet. Bøger og musik på indvandrersprog har for indvandrere, der ofte på grund af sprogbesværligheder føler sig ekstra isoleret på sygehuset, også været af meget stor betydning.

Sygehusbiblioteksbetjeningen er i forhold til den øvrige sygehusvirksomhed meget billig. Undersøgelser har vist, at et udlån pr. seng pr. år koster mindre, end en sygeseng gennemsnitligt koster pr. dag.

Til § 3

Med henblik på at vurdere brugernævnets virksomhed og mulighederne for at ændre det fra principielt at være rådgivende til at have besluttende myndighed tages denne lovs § 1, nr. 1, op til revision i folketingsåret 1993-94.

Lovforslagets økonomiske konsekvenser

Til genopbygning eller udbygning af sygehusbibliotekbetjening afsættes på de årlige finanslove 3 mio. kr.